

Italijos valdžios institucijų vykdytą Banca delle Marche pertvarkymą iš esmės lėmė jo įsipareigojimų nevykdymas

Komisija negali būti laikoma atsakinga už trukdymą jį išgelbėti

Ieškovai buvo *Banca delle Marche* – pagrindinio Italijos Markės regiono banko – akcininkai ir subordinuotųjų obligacijų turėtojai.

2012 m. sausio 9 d. *la Banca d'Italia* (Italijos bankas) pabrėžė, kad atlikti *Banca delle Marche* patikrinimai atskleidė didelius vidaus kontrolės sistemų trūkumus, dėl kurių neišvengiamai kils „reikšmingas poveikis <...> kredito ir finansų rizikai“. 2013 m. spalio 15 d. *Banca delle Marche* buvo pradėtas taikyti specialusis administravimas dėl, be kita ko, „didelių <...> sutrikimų ir pažeidimų“.

2014 m. spalio 10 d. vykdydama preliminarų patikrinimo etapą, pradėtą savo iniciatyva dėl *Fondo interbancario di tutela dei depositi* (Tarpbankinis indėlių apsaugos fondas; toliau – FITD), Italijos indėlių garantijų sistemos, veikiančios privatinės teisės reglamentuojamo bankų, valdančių nuosavas lėšas, konsorciumo forma, numatytų intervencinių paramos priemonių kitam Italijos bankui – *Banca Tercas*¹ ir *Banca delle Marche*, Europos Komisija išsiuntė Italijos valdžios institucijoms prašymą pateikti informaciją, pabrėždama, jog negalima atmesti to, kad šios intervencinės priemonės yra valstybės pagalba. Tuo atveju, jei Italijos bankas svarstytų galimybę leisti taikyti tokią intervencinę priemonę, pasak Komisijos, būtų tinkama, kad šios valdžios institucijos praneštų apie nagrinėjamą priemonę prieš ją patvirtinant².

2015 m. rugpjūčio 21 d. raštu dėl procedūros, susijusios su *Banca delle Marche*, Komisija priminė valstybės pagalbos egzistavimo galimybę ir paprašė Italijos valdžios institucijų pateikti atnaujintą informaciją šiuo klausimu, taip pat susilaikyti nuo bet kokių FITD priemonių įgyvendinimo prieš pranešant apie jas Komisijai ir gaunant jos sprendimą.

2015 m. spalio 8 d. FITD nustatė ir patvirtino pagrindinius antrojo mėginimo taikyti intervencines paramos *Banca delle Marche* priemones elementus ir apie tai informavo Italijos banką.

2015 m. lapkričio 19 d. raštu Komisija, be kita ko, atkreipė Italijos valdžios institucijų dėmesį į tai, kad indėlių garantijų sistemos naudojimui, siekiant rekapitalizuoti banką³, buvo taikomos valstybės pagalbos taisyklės.

2015 m. lapkričio 21 d. **Italijos bankas pradėjo pertvarkymo procedūrą, apie kurios projektą iš anksto pranešė Komisijai. Šiame projekte Italijos bankas, be kita ko, pažymėjo, kad FITD negalėjo įvykdyti *Banca delle Marche* rekapitalizavimo, nesant „išankstinio teigiamo Komisijos įvertinimo <...> dėl [šios operacijos] suderinamumo su [Sąjungos] taisyklėmis valstybės pagalbos srityje“.**

Manydami, kad Komisija neteisėtai nurodymais, apie kuriuos buvo pranešta Italijos valdžios institucijoms, užkirto kelią FITD vykdyti *Banca delle Marche* gelbėjimą jį rekapitalizuojant, ieškovai

¹ Žr. 2021 m. kovo 2 d. Sprendimą *Komisija / Italija ir kt.*, [C-425/19 P](#) (taip pat žr. [pranešimą spaudai Nr. 30/21](#)).

² Pagal SESV 108 straipsnio 3 dalies reikalavimus.

³ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL L 173, 2014, p. 149) 11 straipsnio 3 dalis.

pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme, juo siekė, kad būtų nustatyta ir konstatuota Sąjungos deliktinė atsakomybė. Ieškovų teigimu, Komisija užkirto kelią tokiam gelbėjimui ir privertė Italijos valdžios institucijas pradėti *Banca delle Marche* pertvarkymo procedūrą pagal Italijos teisės normas, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 2014/59⁴.

Savo sprendimu **Bendrasis Teismas atmetė ieškovų ieškinį, motyvuodamas tuo, kad jie neįrodė priežastinio ryšio tarp tariamai neteisėtų Komisijos veiksmų ir nurodytos žalos**, todėl Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos nėra tenkinamos.

Bendrojo Teismo vertinimas

Pirmiausia Bendrasis Teismas priminė, kad Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimas⁵ siejamas su visų sąlygų įvykdymu, t. y. turi būti padarytas pakankamai aiškus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas, taip pat turi būti padaryta reali žala ir egzistuoti priežastinis ryšys tarp subjektui, kuris atliko veiksmus, tenkančios pareigos pažeidimo ir nukentėjusių asmenų patirtos žalos. Pastaroji sąlyga susijusi su pakankamai tiesioginiu Sąjungos institucijų elgesio ir žalos priežastiniu ryšiu, kurį turi įrodyti ieškovas, todėl elgesys, dėl kurio priekaištaujama, turi būti pagrindinė žalos priežastis. Be to, Sąjungos deliktinė atsakomybė negali atsirasti neįvykdžius visų sąlygų, kuriomis pagrįsta pareiga atlyginti žalą, taigi tam, kad ieškinys būtų atmestas, pakanka, kad nebūtų įvykdyta viena iš šių sąlygų.

Vertindamas sąlygą, susijusią su pakankamai tiesioginio priežastinio ryšio buvimu, Bendrasis Teismas atmetė ieškovų argumentus, kad Komisijos raštuose ir preliminarioje pozicijoje, kurie lėmė sprendimą dėl *Banca delle Marche* pertvarkymo, Komisija iš esmės neteisingai aiškino „pagalbos“ sąvoką, nes klaidingai manė, jog FITD intervencinės priemonės, nepaisant jų privataus pobūdžio, laikytinos Italijos valstybei priskirtinomis priemonėmis, apimančiomis valstybės išteklius. Bendrojo Teismo nuomone, **kadangi Komisija priminė Italijos valdžios institucijoms būtinybę iš anksto pranešti ir nepradėti įgyvendinti galimų pagalbos priemonių, skirtų, be kita ko, šiam bankui, šiuose raštuose ir pozicijoje nepateikiama jokie teisinio vertinimo atsižvelgiant į „pagalbos“ sąvokos kriterijus. Taigi Komisija juose neišsakė nuomonės dėl konkrečios priemonės ir nenurodė to, kaip konkrečiai aiškintų „pagalbos“ sąvoką.** Taigi Komisija nei grasino Italijos valdžios institucijoms stabdyti arba uždrausti galimų FITD intervencinių priemonių taikymą *Banca delle Marche*, nei darė spaudimą šiuo klausimu.

Šiuo klausimu Bendrasis Teismas nusprendė, kad **ieškovai nepagrįstai rėmėsi 2015 m. vasario 27 d. priimtu sprendimu pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl FITD intervencinių priemonių taikymo *Banca Tercas*, kuriame Komisija laikėsi nuomonės, kad ši intervencinė priemonė atitiko priskirtinumo ir valstybės išteklių kriterijus.** Iš tiesų, priešingai nei šių paramos *Banca Tercas* priemonių atveju, prieš priimant sprendimą dėl *Banca delle Marche* pertvarkymo, **nebuvo nei ryžtingų FITD intervencinių priemonių, taikytinų *Banca delle Marche*, projekto, nei prašymo Italijos bankui leisti vykdyti tokį projektą, nei oficialaus pranešimo apie tokį projektą ar kitos priežasties, dėl kurios Komisija turėtų pradėti oficialią tyrimo procedūrą šiuo klausimu.** Taigi, Bendrojo Teismo nuomone, Komisija negalėjo pakankamai tiksliai žinoti, ar galima FITD numatyta intervencinė priemonė, taikytina *Banca delle Marche*, galėjo atitikti valstybės pagalbos kriterijus.

Bendrasis Teismas pabrėžė, **kad sprendimui dėl *Banca delle Marche* pertvarkymo lemiamos reikšmės turėjo tai, kad šis bankas nevykdė įsipareigojimų, ką įrodo 2015 m. rugsėjo 30 d. paskelbti 1,445 mlrd. EUR dydžio bendri nuostoliai ir 1,432 mlrd. EUR dydžio turtinių įsipareigojimų deficitas**, taip pat tai, kad per specialiojo administravimo procedūrą nebuvo įmanoma nustatyti privataus sektoriaus intervencinių priemonių, galinčių išspręsti jo krizinę situaciją.

⁴ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014, p. 190).

⁵ SESV 340 straipsnio antra pastraipa.

Be to, dar prieš perkeltant Direktyvą 2014/59 į Italijos teisę (būtent po perkėlimo tokia paramos intervencinė priemonė tapo įmanoma) *Banca delle Marche* specialieji įgaliotiniai pranešė Italijos bankui apie gresiančią *Banca delle Marche* nemokumo situaciją ir nurodė nerimaujantys, kad šio banko gelbėjimas nebus įvykdytas laiku, atsižvelgiant į jo finansinę padėtį. Bendrojo Teismo teigimu, tai **savaime rodo, kad FITD negalėjo greitai pritaikyti intervencinės priemonės, nepriklausomai nuo galimo poreikio apie ją iš anksto pranešti Komisijai**⁶.

Be to, Bendrasis Teismas atmetė ieškovų argumentus, kad tariamai neteisėti veiksmai, dėl kurių priekaištauojama Komisijai, užkirto kelią išgelbėti *Banca delle Marche*, ir tai buvo reali ir išimtinė jų patirtos žalos priežastis. Bendrojo Teismo teigimu, net jei šie veiksmai atliko tam tikrą vaidmenį tyrimo procese, dėl kurio Italijos valdžios institucijos priėmė sprendimą dėl šio banko pertvarkymo, jų **sprendimas pradėti *Banca delle Marche* pertvarkymo procedūrą, priimtas įgyvendinant jų pačių įgaliojimus ir diskreciją, vis dėlto išliko savarankiškas, jam Komisijos požiūris nedarė lemiamos įtakos ir iš esmės jis buvo pagrįstas jų išvada dėl šio banko įsipareigojimų nevykdymo**, o tai buvo lemiamą šio pertvarkymo priežastis. Taigi Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad ieškovai teisiniu požiūriu pakankamai neįrodė, jog, nesant tariamai neteisėtų Komisijos veiksmų, FITD, gavęs Italijos valdžios institucijų, visų pirma Italijos banko, pritarimą, iš tikrųjų būtų galėjęs išgelbėti *Banca delle Marche* 2015 m. lapkričio mėn.

PASTABA: Apeliacinis skundas tik teisės klausimais dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties gali būti paduotas Teisingumo Teismui per du mėnesius ir dešimt dienų nuo tokio sprendimo ar nutarties įteikimo dienos.

PASTABA: Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinyje pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Bendrojo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁶ SESV 108 straipsnio 3 dalis.